

Jūras telpiskās plānošanas iniciatīvas attīstība Eiropas Savienībā

Publicēts: 19.03.2020.

Jūras telpiskās plānošanas iniciatīvas attīstība Eiropas Savienībā

Pēdējo gadu laikā, pieaugot jūras izmantošanas intensitātei un parādoties jaunām tās izmantošanas iespējām, Eiropā un pārējā pasaulē aktualizējies jautājums par nepieciešamību ieviest integrētu pieeju jūrlietām, t.i. integrētu jūrlietu politiku, lai nodrošinātu visaptverošu sociālo, ekonomisko un vides jautājumu risināšanu. ES līmeņa dokumentos, kā arī dažādās reģionālās iniciatīvās par vienu no nozīmīgākajiem integrētās jūrlietu politikas veidošanas un īstenošanas instrumentiem ir atzīta jūras telpiskā plānošana.

- ES līmenī politikas dokumentos par jūras telpisko plānošanu sāka runāt 2006.gadā Zaļajā grāmatā [Eiropas Komisijas paziņojums „Ceļā uz turpmāko ES jūrniecības politiku: Eiropas redzējums attiecībā uz okeāniem un jūrām”](#) (COM (2006)275).
- 2007.gada 10.oktobrī Eiropas Komisija, pieņemot „Zilo grāmatu” ([Eiropas Kopienu Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika”](#)(COM(2007)575 un tam pievienotais detalizētais [Rīcības plāns](#) SEC(2007)1278), ierosina izstrādāt integrētu ES jūrniecības (jūrlietu) politiku, tai skaitā īstenot jūras plānošanu visā ES.
- 2008.gada 17.jūnijā tika apstiprināta [Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK „Jūras stratēģijas pamatdirektīva”](#), kas paredz katrai dalībvalstij, vēlākais līdz 2015.gadam izstrādāt pasākumu programmu savu jūras ūdeņu laba vides stāvokļa sasniegšanai, tajā iekļaujot arī telpiskās plānošanas pasākumus.
- Eiropas Kopienu Komisijas paziņojumā [„Ceļvedis jūras teritoriālajai plānošanai: kopēju principu sasniegšana Eiropas Savienībā”](#) (COM(2008)791, apstiprināts 2008.gada 25. novembrī) norādīts, ka jūras telpiskā plānošana ir svarīgs integrētas jūrlietu politikas instruments lēmumu pieņemšanas uzlabošanai. Paziņojumā definēti galvenie kopējie jūras telpiskās plānošanas principi, t.sk. vispārējais princips – uz ekosistēmām balstīta pieeja.
- [Eiropas Kopienu Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Maritime Spatial Planning in the EU – achievements and future.”](#) (Jūras telpiskā plānošana ES - sasniegumi un nākotne) (COM(2010)771), kas apstiprināts 2010.gada 17.decembrī, informē, ka Eiropas Komisija ir uzsākusi jūras telpiskās plānošanas turpmākas veicināšanas ietekmes novērtējumu. Iespējamie risinājumi varētu būt divi - vai nu labās pieredzes apmaiņa, pārrobežu projekti, pētījumi un vadlīnijas un/vai ieteikumi vai arī juridiski saistoša vienota pieeja plānošanai un pārrobežu sadarbībai, to īstenošanu atstājot ES dalībvalstu ziņā.
- [Eiropas Kopienu Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Eiropas Savienības stratēģiju Baltijas jūras reģionam](#) (COM (2012)128), ar kuru pārskata Eiropas Komisijas 2009.gadā pieņemto ES Baltijas jūras reģiona stratēģiju un par vienu no horizontālajām aktivitātēm prioritāro mērķu sasniegšanai izvirza jūras telpisko plānošanu.
- [Eiropas Komisijas Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts](#) ir komisijas departaments, kas atbild par Kopējās zivsaimniecības politikas un Integrētās jūrlietu politikas (tai skaitā jūras telpiskās plānošanas) ieviešanu.
- 2014.gada septembrī ir stājusies spējā [Eiropas Parlamenta un Eiropas Padomes direktīva](#) ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas satvaru (2014/89/ES). Direktīva ir vērsta uz jūras telpisko plānojumu saskaņošanu, saglabājot katras dalībvalsts rīcības brīvību jūrā veikto darbību plānošanā.
- [HELCOM Rīcības plāns Baltijas jūrai \(HELCOM Baltic Sea Action Plan\)](#). Rīcības plāns tika izstrādāts 2007.gadā un nosaka mērķus un darbības, kas būtu veicamas līdz 2021. gadam, lai sasniegtu labu vides stāvokli Baltijas jūrā.
- 2010. gadā VASAB un HELCOM apvienotā darba grupa izstrādāja un apstiprinājusi jūras telpiskās plānošanas principus

dažādiem Baltijas jūras plānošanas līmeņiem.

- HELCOM 2013. gada rīkotajā Ministru sanāksmē atskatījās uz VASAB/HELCOM principiem un pilotprojektiem, un pieņēma deklarāciju - reģionāla līmeņa jūras telpiskās plānošanas ceļvedi: „[Regional Baltic Maritime Spatial Planning Roadmap 2013-2020](#)”. Deklarācijas mērķis – līdz 2020.gadam valstīs ap Baltijas jūru būs savstarpēji saskaņoti jūras izmantošanas plāni, kas balstīsies uz ekosistēmu pieeju jūras telpiskajā plānošanā.
- Saskaņā ar deklarāciju VASAB un HELCOM apvienotā darba grupa 2015. gadā izstrādāja [Vadlīnijas ekosistēmu pieejas īstenošana jūras telpiskajā plānošanā Baltijas jūras reģionā](#) (angļu valodā) un 2016. gadā izstrādāja [Vadlīnijas pārrobežu konsultācijām, sabiedrības līdzdalībai un sadarbībai](#) (angļu valodā).

<https://www.varam.gov.lv/lv/juras-telpiskas-planosanas-iniciativas-attistiba-eiropas-savieniba>